

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

«ՄՆԱՏ»

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶԻ ԹԱԼԻՆ-1 ՏՈՒՖԵՐԻ ՀԱՆՔԵՐԵՎԱԿՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ
2019-20121ԹԹ. ԿԱՏԱՐՎԵԼԻՔ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՅՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

«ՄՆԱՏ» ՍՊԸ
տնօրեն՝

Մ. ԴԱՎԹՅԱՆ

Երևան 2020

բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

- «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-110, 21.06.2014թ.), որը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները:

- ՀՀ կառավարության 24.12.2012թ.-ի թիվ 365-Ն որոշում, որով կարգավորվում են շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխին ընդերքօգտագործողների կողմից նախատեսված ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և ինդեքսավորման կարգի հետ կապված իրավահարաբերությունները:

- ՀՀ կառավարության 10.01.2013թ.-ի թիվ 22-Ն որոշում, որով սահմանվել են օգտակար հանածոների արդյունահանված տարածքի, արդյունահանման ընթացքում առաջացած արտադրական լցակույտերի տեղադիրքի և դրանց հարակից համայնքների բնակչության անվտանգության ու առողջության ապահովման նպատակով մշտադիտարկումների իրականացման, դրանց իրականացման վճարների չափերի հաշվարկման և վճարման կարգերը:

- ՀՀ կառավարության 14.12.2017թ.-ի թիվ 1463-Ն որոշում, որը կիրառվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում խախտված հողերի հաշվառման, հողաշինարարական, քարտեզագրման, կանխատեսվող ու իրականացման ենթակա ռեկուլտիվացման աշխատանքների նախագծման, ռեկուլտիվացման, ռեկուլտիվացված հողերի նպատակային նշանակության ուղղությունների որոշման, ինչպես նաև նպատակային ու գործառական նշանակությանը համապատասխան՝ դրանց հետագա օգտագործման ժամանակ:

- ՀՀ կառավարության 14.08.2014թ.-ի N781-N որոշում, որը սահմանում է սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման ընթացակարգը:

- ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը ըստ տեսակների և տեղադիրքի:

- ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N71-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը,

- ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N72-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը:

հանդիպում են տափաստանային խմբավորումներ, որտեղ գերակշռող շյուղախոտի հետ մեկտեղ հացազգի այլ տեսակներ են (*Stipa lessingiana* – փետրախոտ Լեսինգի, *Bothriochloa ischaemum* – բոթրիոխոտ սովորական, *Koeleria cristata* – կելերիա սանրանման, *Agropyron cristatum* – սեզ սանրաձև, դաշտավլուկ – *Poa*, ցորնուկ – *Bromus*, թիթեռնածաղկավորներից՝ երեքնուկ – *Trifolium*, եղջերատվույտ – *Medicago*, տարախոտներից՝ եզան-լեզու – *Plantago*, երիցուկ – *Taracsacum*, հազարատերևուկ – *Achillea*, թթվիճ – *Betonica*, ուրց – *Thymus vulgaris*, եզակի՝ խոնդատ – *Verbascum*, բոխի – *Prangos*, իշկաթնուկ – *Euphorbia*, արյունխամիկ – *Sanguisorba*՝ սարի չամիչ – *Efedra*):

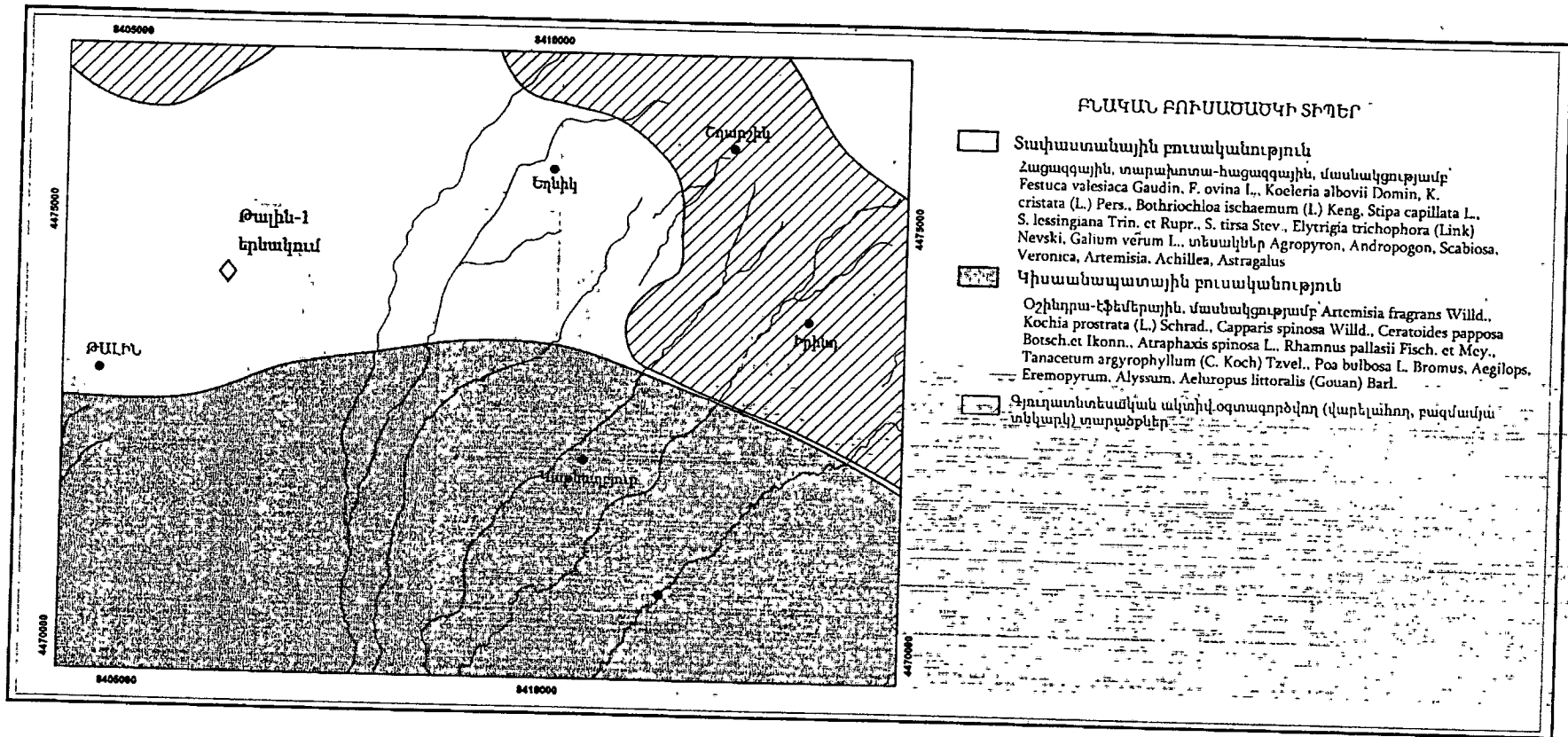
Ցորնուկային ֆորմացիաներ, որտեղ գերակշռում է *Bromus variegatus*: Ներկայումս պահպանվել են շատ քիչ տարածքներ, որտեղ նրան ուղեկցում են *F.ovina* – Շ.ոչխարի, *Koeleria cristata* – Կելերիա սանրանման, երբեմն *Stipa lessingiana* – Փետրախոտ Լեսինգի, *S. pulcherrima* – Փ.գեղեցիկ, *Artemisia fragrans* – օշինդր հոտավետ, *Achillea* – հազարատերևուկ, *Plantago* – եզան-լեզու: Հանդիպում են նաև՝ *Tragopogon* – սինձ, *Taracsacum* – խատուտիկ, *Betonica* – թթվիճ, *Vicia* – վիկ, *Trifolium* – երեքնուկ, *Cirsium* – փուշ, Խոնդատ – *Verbascum*, իշկաթնուկ – *Euphorbia*, կակաչ – *Papaver*, թփերից՝ մասրենի – *Rosa*, ցաքի – *Paliurus*: եզակի՝ կարմրան – *Tamarix* և ոզնաթուփ – *Acantholimon*:

Երևակման տարածքը ծածկված է տափաստանային բուսականության շյուղախոտային և փետրախոտային ենթատիպերի ներկայացուցիչներով. շյուղախոտ վալեսյանը և փետրախոտ մագոսը, որոնք ունեն լայն տարածքում ամբողջ հանրապետության տարածքում:

Երևակման շրջանի տափաստանային լանդշաֆտներում կաթնասուններից հանդիպում են փոքր սպիտակափոր և սպտակատամ սրընչակները, սովորական և սարահարթային դաշտամուկը, սովորական աղվեսի հայկական ենթատեսակը:

Մորեխներից քանակապես գերակշռում է սովորական իտալական մորեխը, բնորոշ են ձիուկներ և մթնաթներ, աղոթարար իրիսը: Բազմաթիվ են բզեզները՝ սև և փոսիկավոր կարաբուսներ, գերեզմանափորը, գլաֆիրուսները, բրոնզաբզեզները: Թիթեռներից շատ են մաքառնները, ճերմակաթիթեռները, զիզենները, բվիկները: Մողուններից այս գոտուն բնորոշ են բարեկազմ օձագլուղ մողեսը /*Ophisops elegans*/ և Անդրկովկասյան մողեսիկը /*E.pleskei*/ և այլն:

Հայցվող տարածքում խոշոր կենդանիների վերգետնյա և ստորգետնյա բներ, որջեր չեն դիտարկվել, սակայն առկա են կրծողների բներ:

Նկար 8.

▪ **Վտանգված էկոհամակարգեր, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ**

Թալին-1 տուֆերի շրջանի վտանգված էկոհամակարգերի և բնության հատուկ պահպանվող տարածքների վերաբերյալ տեղեկատվության վերլուծությունից հետևում է, որ երևակման տարածքում երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացումը չի հանգեցնի վտանգված էկոհամակարգերի վրա որևիցե բացասական ճնշումների դրսևորմանը:

Երևակման շրջանում չկան բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ:

Տարածքում չեն արձանագրվել նաև ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում նշված բուսական կամ կենդանական տեսակների աճելա- և ապրելավայրեր (հիմք՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարության պաշտոնական կայքը. <http://www.mnp.am>):

Երևակման շրջանում Թալին քաղաքային համայնքի տարակից տարածքներում դիտարկվել է ՀՀ բույսերի կարմիր գրքում գրանցված խլոպուզ Գրոյտերի և տուղտավարդ Սոֆիայի տեսակները:

խլոպուզ Գրոյտերի

տուղտավարդ Սոֆիայի

Երևակման տարածքի ուսումնասիրության ժամանակ այս բուսատեսակները չեն հայտնաբերվել:

Կենդանիների կարմիր գրքում գրանցված տեսակներից երևակման շրջանում (նախկին Թալինի շրջան) հայտնի է բազեանմանների ընտանիքի ներկայացուցիչ բալոբանը: Սակայն այս թռչունը բնադրում է ժայռեզրերին,

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղման միջոցառում	Մեղման հայտանիշ
1. Աշխատանքի անվտանգություն	Վնասվածքներ և պատահարներ աշխատանքների կատարման վայրում	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատողներն ապահովվում են Անհատական Պաշտպանության Միջոցներով (ԱՊՄ) - Սարքավորումների շահագործում են ԱՊՄ օգտագործման կանոնների խիստ պահպանում - Աշխատակիցները իրազեկվում են պաշտպանության հրահանգների վերաբերյալ - Փորձական բացահանքի երկայնքով ցանկապատի և զգուշացնող նշանների տեղադրում 	<ul style="list-style-type: none"> - Չննման ընթացքում սարքավորումների շահագործման և օգտագործման հրահանգների խախտումներ չեն արձանագրվել
2. Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ	Օդի աղտոտում փոշիով և արտանետումներով	<ul style="list-style-type: none"> - Փոշեգոյացման կանխում հորատման և փորձնական բացահանքի անցման ժամանակ - Աշխատանքների կատարման վայրում նյութերի/ թափոնների բաց այրման արգելում - Տեխնիկան և մեքենաները պահել պատշաճ տեխնիկական վիճակում բացառելով ավելորդ արտանետումները 	<ul style="list-style-type: none"> - Լեռնային զանգվածի թրջում - Չննման ընթացքում աշխատանքների կատարման վայրում նյութերի/ թափոնների բաց այրում չի հայտնաբերվել - Չննման ընթացքում տեխնիկան և մեքենաները շահագործվել են առանց հավելյալ արտանետումների - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել
	Աղմուկ	<ul style="list-style-type: none"> - Մահմանված աշխատանքային ժամերի պահպանում - Գեներատորների, օդի կոմպրեսորների և այլ ուժային մեխանիկական սարքավորումների շարժիչների ծածկերի փակում շահագործման ընթացքում - Աղմկախլացուցիչների տեղադրում շարժական կայանների և սարքավորումների վրա - Սարքավորումների կանխարգելիչ վերանորոգում աղմուկը նվազեցնելու նպատակով - Ոչ անհրաժեշտ և չօգտագործվող սարքավորումների անջատում 	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի աշխատող սարքավորում չի հայտնաբերվել - Չննման ընթացքում սարքավորումները եղել են բավարար տեխնիկական վիճակում - Չննման ընթացքում միացված չօգտագործվող սարքավորումներ չեն հայտնաբերվել - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել